

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری
استان اردبیل

سیزدهمین همایش ملی علوم و مهندسی آبخیزداری ایران و سومین همایش ملی میانت از منابع طبیعی و محیط زیست 10 و 11 مهرماه 1397، دانشگاه محقق اردبیلی

اهمیت مراتع ایران از منظر ترسیب کربن

پروانه عشوری^{1*}، مهشید سوری²

1 و 2- نویسنده مسوول: استادیار پژوهشی، دکتر محیط زیست، بخش تحقیقات مرتع، موسسه تحقیقات جنگل ها و مراتع کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران، parvanehashouri@gmail.com

2- استادیار پژوهشی، دکتر مرتع داری، بخش تحقیقات مرتع، موسسه تحقیقات جنگل ها و مراتع کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران، souri@rifir-ac.ir

چکیده

غلظت دی اکسید کربن از 316 پی.پی.ام در سال 1958 به حدود 407 پی.پی.ام در سال 2018 رسیده است. اگر نرخ فعلی این افزایش دو دهه دیگر ادامه یابد، احتمالاً به میزان 450 پی.پی.ام در سال 2038 خواهد رسید. کشور ایران با تولید حدود 656 میلیون تن دی اکسید کربن در سال 2016 بعد از کشورهای چین، آمریکا، هند، روسیه، ژاپن و آلمان در مقام هفتم جهانی قرار گرفته است. سه استراتژی اصلی برای کاهش کربن جو عبارتند از کاهش جهانی استفاده از انرژی، کاهش انتشار دی اکسید کربن با استفاده از فناوری های جدید سازگار با محیط زیست و ترسیب کربن از طریق روش های زیستی و غیرزیستی. در زمینه ترسیب کربن مراتع ایران مطالعاتی بر روی برخی گونه های مرتعی تحت شرایط مدیریتی متفاوت (قرق و تحت چرا) صورت گرفته است. بررسی نتایج نشان می دهد که اراضی مرتعی نظیر گون زارها، تاغزارها، درمنه زارها و گونه های آتریپلکس نقش زیادی در ترسیب کربن خاک دارند. به طور مثال کربن به میزان 189 تن در هکتار توسط گونه *Artemisia sieberi* و 129 تن در هکتار توسط گونه *Atriplex lentiformis* در خاک ترسیب شده است. همچنین مراتع قرق نسبت به مراتع چرا شده میزان بیشتری از کربن را در خاک ترسیب کرده اند. لذا شایسته است با یک نگرش سیستمی و همه جانبه نگر برنامه هایی برای صیانت از مراتع کشور تدوین نمود تا ضمن تامین حفاظت کمی و کیفی شرایط خاک، بتوان به طور موثر در جهت مقابله با آلودگی هوا و بحران تغییر اقلیم گام برداشت.

واژگان کلیدی: گازهای گلخانه ای، دی اکسید کربن، تغییر اقلیم، مراتع.

1- مقدمه

یکی از عوامل اصلی پدیده تغییر اقلیم افزایش غلظت گاز دی اکسید کربن در اتمسفر است. طبق بررسی ها، درجه حرارت سطح کره زمین با دی اکسیدکربن به غلظت 280 پی.پی.ام در سال 1750 میلادی، حدود 15 درجه سانتی گراد بوده است که در سال 2010 میلادی با غلظت دی اکسید کربن 390 پی.پی.ام به 15/6 درجه سانتیگراد افزایش یافته است و تصور می شود که در سال 2100 میلادی درجه حرارت زمین به 18 درجه سانتیگراد افزایش یابد. در سال 1958 چارلز دیوید کیلینگ برنامه پایش دقیقی را برای اندازه گیری دی اکسید کربن اتمسفر پایه گذاری می کند. همان طور که در شکل 1 نشان